

думки; створення атмосфери пошуку й відкритості; навчальний простір треба побудувати таким чином, щоби зробити легкою та природною співпрацю та комунікацію учнів (традиційні класні кімнати повинні змінитися, необхідно влаштувати класний простір таким чином, щоб дозволити їм розмовляти та працювати разом, наприклад, можна придбати мобільні меблі).

Отже, має бути створено таке навчальне (розвивальне) середовище, де учні почуватимуться захищеними та вільними для випробування нових завдань і в якому навіть невдалі спроби можуть призвести нарешті до остаточного успіху.

Список використаних джерел

1. Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С. Технології розвитку критичного мислення учнів, 2006. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/487/Kritichne_View.pdf
2. Пометун О.І. Критичне мислення як педагогічний феномен. *Український педагогічний журнал*. 2018. №2. С. 89–98.
3. Терно С. О. Розвиток критичного мислення старшокласників у процесі навчання історії. Монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2011. 275 с.

КОБАЛЬ Є.М.,
ЛАЛАК Н.В.

Мукачівський державний університет, Україна

НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Нова українська школа працює на засадах особистісно-орієнтованої моделі освіти. У рамках цієї моделі навчальні заклади повинні максимально враховувати здібності, потреби та інтереси дитини, на практиці реалізуючи принцип дитиноцентризму. Аналіз практичної діяльності сучасних ЗЗСО дає підстави стверджувати, що освітній процес у них характеризується елементами пошукової та дослідницької роботи, оскільки це сприяє ефективному вивченню навчального матеріалу та урізноманітненню освітнього середовища.

Проблема організації навчально-дослідницької діяльності учнів не є новою. В педагогічній науці різні її аспекти були й залишаються предметом аналізу багатьох вітчизняних та зарубіжних учених. Наукове осмислення поняття «навчально-дослідницька діяльність» ґрунтується на ідеях Сократа, Конфуція, Ж.-Ж. Руссо, Дж. Локка, Я. Коменського, Ф. Дістервега, О. Духновича, К. Ушинського, В. Сухомлинського С. Русової, Б. Райкова, та ін., які в певні історичні періоди розвитку людства наголошували на необхідності організації навчання, спрямованого на відкриття суб'єктивно нових знань і способів діяльності. Основою для зародження смислового поля поняття «навчально-дослідницька діяльність» слугують праці, у яких розглянуто навчальну діяльність, її функції й структуру (П. Гальперин, В. Давидов, А. Маркова Н. Тализіна,), особливості організації навчальної діяльності в початковій школі (Т. Байбара, Н. Бібік, М. Вашуленко, Т. Довга, Я. Кодлюк, О. Онопрієнко, О. Савченко, А. Цимбалару та ін.). На формування дефініції «навчально-дослідницька діяльність» суттєво вплинули роботи Т. Байбари, М. Кларіна, С. Омельчука, О. Пометун, О. Савенкова та інших

педагогів і психологів, які долучилися до визначення сутності поняття «навчально-дослідницька діяльність» учнів.

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови «навчально-дослідницька діяльність» трактується як процес вирішення школярами наукових та особистісних проблем з метою побудови суб'єктивно нового знання [1]. До 70-х років ХХ століття науковці та педагоги-практики використовували поняття «навчально-дослідницька діяльність» і «дослідницька діяльність» як синоніми. Період розрізнення їх співвідноситься з початком процесу розробки стратегій реформування початкової ланки освіти на початку 80-х років ХХ століття. Поділяємо думку О. Савченко [5], яка зазначає, що розвивальний вплив навчального середовища у початковій школі стає більш помітним, за умови, якщо дитина вступає з ним в активний пізнавальний контакт та набуває продуктивної взаємодії. Дослідницька діяльність у початковій школі є широкою за змістом і різномірною за типом пізнання, тобто здійснюється практично й теоретично[]. Молодший школяр проявляє дослідницьку позицію по-різному: під час спостереження й дослідів у природі, в своєму розумінні прочитаного тексту, уявному діалозі з його автором, власноручному створенні виробу, придумуванні нового способу розв'язування задачі, знаходженні нової інформації для проекту, аналогії між віддаленими явищами, ознаками тощо.

Цінними для нашого дослідження є погляди І. Підласого [4], який у своїх наукових працях визначає функції навчально-дослідницької діяльності. Зокрема, це: мотиваційна, інформаційна та контрольньо-коригуюча.

Рис. 1. Функції навчально-дослідницької діяльності

Таким чином, організація навчально-дослідницької діяльності молодших школярів дозволяє формувати у молодших школярів дослідницькі уміння, які пов'язані із загальнонавчальними уміннями й навичками, а саме: уміння планувати діяльність, розраховувати час, ресурси; уміння самостійно висувати ідеї, знаходити спосіб дії, застосовувати знання з різних галузей; самостійно знаходити відсутню інформацію в інформаційному полі; уміння формулювати гіпотези і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; уміння аналізувати хід та результати власної діяльності; уміння слухати, отримувати інформацію; уміння виявляти ініціативу в спілкуванні, обмінюватися інформацією; уміння висловлювати свою точку зору,

знаходити компроміс; уміння прогнозувати, представляти кінцевий продукт, результат роботи.

На нашу думку, навчально-дослідницька діяльність буде ефективнішою, якщо відповідатиме низці вимог: поєднання з різними видами пізнавальної діяльності; усвідомленість учнями сутності проблеми; цілеспрямованість пошукової творчої і продуктивної діяльності; самостійність пошуку відповідей; реалізація потенційних здібностей школярів; організація досліджень з урахуванням можливості задоволення потреб учнів під час спілкування з однокласниками, батьками, вчителями; набуття навичок самостійної роботи та співпраці у колективі; забезпечення співпраці «учень – вчитель» на основі принципу рівноправності, партнерства.

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2015. – 1736с.
2. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>. – 40 с.
3. Мієр Т. І. Організація навчально-дослідницької діяльності молодших школярів у взаємодії з собою та з іншими : монографія / Тетяна Мієр. – Кіровоград : ФО-П Александрова М. В., – 2016. – 424 с.
4. Підласий І.П. Педагогіка: 100 питань–100 відповідей: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І. П. Підласий. – М.: Видавництво ВЛАДОС – ПРЕС, 2004. – 267 с.
5. Савченко О. Я. Навчальне середовище як чинник стимулювання дослідницької діяльності молодших школярів / О. Я. Савченко // Наукові записки Малої академії наук України. – 2012. – №. 1. – С. 41 – 49

КОВАЛЮК В.М.

Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж,
Мукачівського державного університету, Україна

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК СПІВАЦЬКОГО ДИХАННЯ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ВОКАЛУ

Співацький голос є основним інструментом професійної діяльності вчителя музики. Вокальна підготовка студентів музично-педагогічних дисциплін у навчальних закладах включає в себе кілька складових:

- розвиток вокально-технічних умінь і навичок;
- формування вміння контролювати власний процес голосоутворення;
- розвиток вокально-виконавських умінь;
- оволодіння студента фаховими знаннями.

Важливою складовою комплексу технічних вокальних умінь є розвиток співацького дихання. Дихання є енергетичним фактором, від якого залежить сила звуку, тривалість та тембральне забарвлення.

Співацьке дихання лежить в основі процесу звукоутворення, за його відсутності утворення співацького звуку було би неможливим. Повітря, яке протікає крізь голосову щілину, неоднозначно може впливати на активність роботи

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>